

Tone gyanbate kenj Pita be nmarase ne

¹ Tone kei lee manj Pita non me yee Yesu Kristo kpilale e ne gyan. Mee nmarase kei mee yeleee emee banj Wurubuaee ba lese yee o balan, te e be yaasee gyu ka bese noola Pontuse na Galatia na Kapadosia na Esia na Bitinia teesele man ne.

² De kya Wurubuaee wulaa bakewo see leenan gyanba gyanba kenj nyi waa lese non yee o balan. Non tee la o felinj non doo lese non, te o desina non see ngba non gbagba o balan ne, na e ka som Yesu Kristo. Na Yesu Kristo ka mo o fatabo faafo e nombiakumee pou leki, na e ka bese balan banj ayimee be doo e wose man ya Wurubuaee siaman. De Gbenjyoo Wurubuaee waa mo o beree kenj boele non nideli na waa fa non wosefereen.

Loo kegyakaa kpaakpaate

³ E yela dee lese de Gbenjyoo Yesu Kristo o kya Wurubuaee non yele. Non wii na de waranjase nideli, mena doo te o teewo Yesu Kristo kefonj lee yenj man kenj doo fa daa nyeedonj wole. Mena nyeedonj wole kei doo te de dana loo kegyakaa kekpaanji nyi waa gyuusuu daa lee yenj man wee daale. ⁴ Mena doo de loo gyakaa nyi dee nyinj aboo kpaakpaanji njan Wurubuaee be desina see o balan adido ne. Mena aboo kenja yee aboo njan noo gyae na ke wolee ya, te noo gyae na ke po mo ya. Ne gyae ke doo na kedoobii kekpaakekpaanji.

⁵ Lee ε keleedi dɔɔ Wurubuare ta mo ɔ don ɔ ne gyee ηon na kolo be nyin yee ηon ya, kelii deban ken tɛele kei gyae ke gyu kɔ ɔto. Wurubuare wulaa bakewɔ see nyi, waa lese mena ken waa lee balan nyee ne wola mena deban kenan man.

⁶ Mena dɔɔ kaboena nyi yaa yela mena nombia kenja ke yee ηon gyon. Mɔna deban kei dɔɔ n te yee ya na ε kena diyem deban kyomii, nawolo nyi baa keese ηon kee lee gbeneη burum man. Mɔna ε tɔɔse nyi mena kekeesekeε kei be gyae ke kyare ya na ka te kɔη ɔto. ⁷ Kekeesekeε kenja ne kɔη bo ε dɔɔ na ka lese ε keleedi dinɔɔ ken ka kela kɔba yayam gba ne wola. Kɔba yayam gba koran pe baa naa ke dinɔɔ gbagba na, bee do ke bo boalan man. Kenan wole koran na kee tale woleε. Te n kee na Kristotena keleedi ne hia kela kɔba yayam. Nyi ε keleedi yee anokoare te ε sen ke man kenken na, wee ken de Gbenjyoo Yesu Kristo waa lese ɔ wose wola balan pou ne, Wurubuare waa do ηon nɔɔ fa ηon karan na waa yela ε ka bese gyoorobia.

⁸ E te naa ta de Gbenjyoo Yesu na ε sia ya, mɔna ε ne gyae e. Ken na ken ε bee naa e na ε sia deban kei koran ya ne, ε ne lee e di te gyon ken ke tan keyako ya ne doo ε man. ⁹ Nawolo nyi nyeekeε ken dɔɔ ε be kaa lee Wurubuare di ne ε ne nyin ke.

¹⁰ Wurubuare akpenkpenjyɔɔra ban bɔɔ yako Wurubuare bereε ken waa mo boele ηon wose man nombia see ne, yase be sia bukitii tɔna, keo ηe man nideli na baa gyen nyeekeε kei wose man nombia nideli. ¹¹ Kristo felin ηon ɔ doo Wurubuare akpenkpenjyɔɔra ban man ne, yako

na wɔ mena keŋ Kristo waa naa diyem pena ɔ kaa nyiŋ gyoorobiiri na obuɔ. Mena dɔɔ be yeɛ kakyeŋ gyoo nombia ŋan man na baa gyen debaŋ keŋ mena nombia keŋa gyae ke kɔŋ, na gbɛɛ keŋ man ŋe gyae ka mo kɔŋ. ¹² Wurubuare lesewɔ wola wɔ nyi nombia ŋan bɛɛ yako ne te yeɛ fa baŋ gbagba ya, mɔna ŋe yeɛ fa balan baŋ baa kɔŋ be wɔle ne. Mena balan benaŋ yena emɛɛ baŋ ɛ ne nyii nombia keŋa ne. Nombia ŋenaŋ yena nyeedoŋ nombia ŋan balan ne tɛɛ Wurubuare felin ŋon ɔ be kpili lee adido ne doŋ dɔɔ kolosi fa ŋon ne. Wurubuare kpilala baŋ be kyaa adido ne gbagba koran gyawɔ nideli nyi baa gyen mena nombia keŋa man.

ɛ kyaa keŋ ayimɛɛ na doo ɛ wose man ya

¹³ Lee mena dɔɔ ɛ yela ya agyuɛŋse ke doo ŋon kyɛɛkyɛɛ, na ɛ ke desina ɛ wose na ɛ ke tale yeɛ Wurubuare kegyaebii. ɛ tela ɛ wose nideli na ɛ ka mo ɛ loo pou gyakaa Wurubuare bɛɛɛ keŋ waa mo boele ŋon wee keŋ de Gbɛŋgyoo Yesu Kristo waa bese kɔŋ bela ne dɔɔ. ¹⁴ Keŋ ɛ yeɛ Wurubuare bia gbagbawɔ te ɛ ne nyii ɔ dei ne dɔɔ, ɛ na bese ɛ wɔle gyu ke yeɛ abɔɔ ŋan ɛ be yeɛ gyanŋba keŋ ɛ ba gyen Wurubuare ne ya. ¹⁵ ɛ tɔɔse nyi Wurubuare ŋon ɔ be baake ŋon kɔŋ ɔ gyan ne, ɔ yeɛ walaŋ ŋon ayimɛɛ be doo ɔ man ya. Mena dɔɔ kpene kamase keŋ ɛ ke yeɛ na, ɛ keɛ nyi ayimɛɛ na doo ke man ya. ¹⁶ Wurubuare nombia anmaraseŋ see ŋan yakowɔ yenaŋ daale nyiaa, “Wurubuare kpa ɛ na yeli ayimɛɛ ke doo ɛ wose man korakora ya, nawolo nyi ayimɛɛ be doo me man ya.”

17 Ε ne fane na ε ne baake Wurubuaε nyi de kya. Njon Wurubuaε ne diina walaη kamase nombia ηgba mena ken otenate nombia ayεesa doo ne. O bee keε ηolo siaman peεe o ne di o nombia ya. Mena doo debaη ken ε kyaa tεele kei doo ηgba ηoola ne, ε mo obuο fa ηon Wurubuaε. 18 Nawolo nyi ε gyeη kpene ken Wurubuaε ba mo to kom lee ηon, te ε be nyiη ε wose lee nombiakumεε ηan ε be kasee lee ε naanao gyaη ne man. Na koba yayam yaa koba wolom ηan ne woleε ne te o moowo lee ηon ya. 19 Mona Yesu Kristo fatabo ken ke dana koya doη ne te Wurubuaε moowo to ε nyeeman kom. Yesu Kristo kei yeε ηgba nambu ηon ayimeε kamase be doo o wose man ya te boo mo deesi ne. 20 Peεe Wurubuaε ke yeε tεele kei ne, na o taη ke wulaa lese Yesu Kristo see nyi waa kaa yeη lee daa wee daale. Mona emεε doo te o lese e wola debaη ken tεele kei ne gyu ko oto ne. 21 Lee ηon Kristo doo te ε lee Wurubuaε ηon o be gyusu e lee yeη man te o ba lese e yeλε ne di. Mena doo te ε keleeedi na ε loo pou gyakae Wurubuaε doo ne.

22 Ma gyeη nyi ε ne di nombia ηan ηe doo na ηe gbεε ne doo te ε ne gyae ε tebia Kristotena mo nideli, mena doo ayimeε kamase be doo ε man ya. Nenεε doo, ε keε na ε ke gyae doηa nideli lee ε konooε man. 23 Nawolo nyi Wurubuaε ta lola ηon wole. Mona na deniwalan ηon o be gyae waa kyaa kekpaakekpaa ya ne doo te o tεεwo lola ηon wole ya. O tεe ηon Wurubuaε nombia ηan ηe bee taη ya, te ηe bee kyεεkee korakora ya ne doo lola ηon wole. 24 Wurubuaε nombia anmarasen

see ñan yakowɔ yenanɔ daale nyiaa,

“Walanɔ kamase yee ñgba ñale ne,

te ɔ gyoorobiiri mo pou yee ñgba ka
kyenkyenkwose ne.

Ñale kenɔ na yem na ka kyenkyenkwose ñan mo
te kpiisi yala.

²⁵ Mɔna de Gbenɔgyoo Wurubuare nombia ñan
ɔɔ

ñan kyaa kekpaakekpa.”

Nombia ñenanɔ yena nyeedonɔ nombia ñan boɔ
kolosi fa ñon ne.

2

¹ Neneɛ be ta lola ñon wɔle. Mena ɔɔ e lese
nombiakumee kamase lee e kekyaabii man. E na
dii akereɛ bela ya. E na yee noose ala ala ya. E
na yeli e sia keyee balan aboo ya. E na wɔlee
balan yela lee gbɛe kamase man ya. ² Mɔna
debanɔ kamase na e yela Wurubuare nombia ñan
ñaagenɔ ke gyo ñon loo, ñgba mena kenɔ dide lonɔ
ne gyo biikyaa loo ne. Akpaa e yee mena na gyae
ke yela e ka bee e kelɛedi kenɔ man nideli, na e
ke nyinɔ nyeedonɔ kekpa kenɔ. ³ E yela e loo ke
gyakaa mena nombia kenɔ ɔɔ debanɔ kamase,
nawolo nyi emee gbagba te naa nyi de Gbenɔgyoo
Yesu Kristo dana wɔe nideli.

⁴ Mena ɔɔ e tuu benaa de Gbenɔgyoo Yesu
Kristo, nawolo nyi ñon yena nyeedonɔ pou nyee.
ɔ yee ñgba boe kenɔ deni maara ne kee ke nyi
koo tanɔ tonoo ya ne. Mɔna Wurubuare ñon ɔ ba
lese e ne siaman na, ɔ dana tonoo nideli. ⁵ Emee
mo te nyinɔ nyeedonɔ. E yee yaa ñgba boya ñan
Wurubuare ba mo ɔ ne ma ɔ deni dinaa kenɔ ne,

te ε bese ɔ saese na ε ke ta Yesu Kristo ɔɔ fa e kedi ken na gyoo ɔ sia. ⁶ Nawolo nyi Wurubuarε nombia anmarasen see ηan yakowɔ yenan daale nyiaa,

“Wurubuarε kpa ε keε,
me ta mo boe kpaakpaate daale
mεε see deni mokɔɔ Gyerusalem donɔɔ man.

Man lese na e,

mena ɔɔ walaη kamase ηon

ɔ lεε e di na desεη be gyae ke kyaη e ya.”

⁷ Emεε baη ε ne lεε e di nε ɔɔ ɔ dana tɔnɔɔ fa ηon, mɔna balan baη ɔɔ bεε e nε ɔɔ ba te yeli Wurubuarε nombia ηan ɔ be ηmarase see nε te kaa yεε ampaη. Nombia ηenan yena nyi,

“Boe ken deni maara be bεε ke nε,
ken bese la kaa yεε boe ken
kɔɔ kyaη deni ken seη kenken.”

⁸ Wurubuarε nombia anmarasen see ηan besewɔ yako yenan daale bela nyiaa,

“Boe kei ɔɔ te balan baa gyɔ nae kpaηte.

Mena boe kenan ɔɔ ke te balan baa sarakee yala.”

Kpene ken ɔɔ te baa sarakee ke ɔɔ yala yena nyi ba te bεε Wurubuarε nombia ηan. Wurubuarε wulaa yakowɔ lee gyangba gyangba ken nyi be fareba kenan.

⁹ Mɔna emεε ɔɔ, emεε yena balan baη Wurubuarε ba lese nε. Emεε yena ɔ saese na ɔ gyoorobia. Emεε yena balan baη Wurubuarε ba lese te ɔ be desina wɔ see fa ɔ wose. Emεε yena Wurubuarε balan gbagba baη. Nɔn lesena ηon na ε ke nyiη kolosi ɔ nombia dinaana ηan ηɔɔ taη keyako ya nε fa balan. Nɔn lesena ηon lee

ditin̄t̄ε man k̄oŋ ɔ ken̄man̄ee dinaa ken̄ man.
¹⁰ Gyan̄gba ken̄ na nafa ε te yεε Wurubuaε
 balan̄wɔ ya, m̄ona nen̄εε d̄oo ε te kaa bese ɔ
 balan̄ gbagba. Gyan̄gba ken̄ na Wurubuaε te
 wii ε waran̄ase ya, m̄ona nen̄εε d̄oo ɔ te kaa wii
 ε waran̄ase.

¹¹ Me tebia kpaakpaa, ε t̄ooŋe nyi ε yεε ŋɔolawɔ
 te ε be gyae ε ke kyaa t̄εele kei d̄oo kekpaakekpa
 ya. Mena d̄oo m̄εε waase ŋon bo nyiaa, ε lese
 ε wose lee ε wosenaane lookum ken̄ ne w̄oŋee
 ŋon wee na wee n̄ε man. Nawolo nyi mena ab̄oo
 ŋenan̄ be gyae ke yela ε ke tale yεε Wurubuaε
 kegyaebii ya. ¹² Ken̄ ε kyaa bom na balan̄ ban̄ ba
 te yεε Kristotenawɔ ya n̄ε d̄oo, ε yela ε kekyaabii
 ke yεε loo. Nyi akpaa be yako gba nyi “Kristotena
 k̄ewɔ yεε nombiakum̄εyεεrawɔ” na, ε yela baa
 naa ab̄oo kpaakpaa ŋan ε ne yεε n̄ε na deban̄ ken̄
 Wurubuaε waa bese k̄oŋ kaa di balan̄ nombia
 na, baa nyin̄ lese ɔ yele.

Ɛ ȳok̄ose Ɛ wose fa Ɛ siamantena

¹³ Ɛ yεε balan̄ ban̄ ε silana de Gben̄gyoo Yesu
 Kristo, mena d̄oo ε ȳok̄ose Ɛ wose fa balan̄ ban̄
 pou bee di don̄ t̄εele kei d̄oo n̄ε. Ɛ mo obuo
 fa gyoo dinaa ŋon ɔ ne di don̄ walan̄ kamase
 d̄oo n̄ε. ¹⁴ Mena m̄o te ε mo obuo fa balan̄
 ban̄ gyoo dinaa ŋon ba lese wɔ nyi baa w̄oŋ
 nombiakum̄εyεεra den̄ele, na baa kelee balan̄
 ban̄ b̄εε yεε nombia kpaakpaa n̄ε. ¹⁵ Nawolo nyi
 Wurubuaε kegyaebii yena nyi yaa yεε nombia
 kpaakpaa lee ε kekyaabii man. Akpaa ε yεε
 mena na balan̄ ban̄ b̄oo gyen̄ kolo ya te b̄εε w̄oleε
 ε yele n̄ε, be gyae baa nyin̄ nombiikum̄ daale

kolosi lee ε wose man ya. ¹⁶ Ε kyaa ηgba balan ban be kyaa ba wose dɔɔ nε. Mɔna ε na yeli ε wose dɔɔ kekyaa kenan ke fa ηon gbεε na ε ke yεε nombiakumεε ya. Ε kyaa ηgba balan ban bεε som Wurubuarε nε. ¹⁷ Ε mo obuο fa walan kamase, na ε ke gyae ε tebia Kristotena ban mɔ. Ε yela Wurubuarε keyee ke doo ε man deban kamase, na ε ka mo obuο fa ε gyoo dinaa ηon.

¹⁸ Εmεε ban ε kyaa balan gyan nε, ε yɔkɔse ε wose fa ε gbengyoona na ε ka mo obuο fa wɔ nideli. Na ε gbengyoona ban be dei te ba woe nε baagen te ε ke yɔkɔse ε wose fa ya, mɔna kaboena nyi yaa yɔkɔse ε wose fa ε gbengyoona ban be dana akpanyanɔnyan mɔ nε. ¹⁹ Nyi akpaa walan ηon ɔ loo gyakaa nyi waa yεε Wurubuarε kegyaebii de naa diyem ken nafɔ tekaboena nyi waa naa ya te ɔ tale sen ke man kenken kelii ɔto na, Wurubuarε waa hiraa e. ²⁰ Akpaa nyi ε man ηolo de yεε kolo kum te bee tuku e te ɔ nyin konɔɔ sen lεε ɔ ketuku kenan pou na, won dɔɔ te kaboena nyi baa keλεε e? Mɔna akpaa n nombia kpaakpaa keyee dɔɔ te n ne naa diyem te n nyin konɔɔ sen ke man kenken kelii ɔto na, kenan na Wurubuarε waa hiraa nen. ²¹ Mena nombia ken dɔɔ te Wurubuarε baake ηon nyi ε kaa bese ɔ balan, nawolo nyi Kristo gbagba mɔ naa diyem ε dɔɔ. ɔ yεε mena see ηon na ε ke nyin kasee e na ε ke sila ɔ nawɔɔ.

²² “Nɔn Kristo te yεε dukum daale ya,
te ηolo mɔ te nyii dekara nombii daale
mɔ lee ɔ nɔɔman korakora ya.”

²³ Deban ken bɔɔ tee e nε, ɔ ta tee ηolo tɔ kom ya.

Ɔ naa diyem mɔna ɔ te falaa ɲolo ya. Ɔ moo ɔ sia bo gyakaa Wurubuarɛ ɲon ɔ ne di nombia na ke gbɛɛ nɛ dɔɔ. ²⁴ Ɔnon Yesu Kristo gbagba lɛɛ na de nombiakumɛɛ pou seele debaɲ keɲ bɔɔ gyɔ e mataa ɔpanɲan dɔɔ nɛ. Na ke yela dee nyiɲ da wose lee de nombiakumɛɛ pou man, na dɛɛ kyaa Wurubuarɛ kegyaebii man. Kristo gyamɛɛ ɲan ɔ be nyim nɛ dɔɔ te de nyiɲa kawee kekyɔ. ²⁵ Gyaɲgba keɲ na nafa ɛ yɛɛ ɲgba namense baɲ bɔɔ yoo nɛ. Mɔna nɛnɛɛ dɔɔ ɛ ta bese kɔɲ ɛ silana ɛ Gbenɲgyoo ɲon ɔ ne kɛɛ ɛ dɔɔ ɲgba namensekɛɛlere nɛ, na kolo kum kamase be yɛɛ ɲon ya.

3

Ala na be baala

¹ Ɛmɛɛ baɲ ɛ yɛɛ ala yalalawɔ nɛ, kaboena nyi yaa yɔkɔse ɛ wose fa ɛ baala. Akpaa ɛ yɛɛ mena na, ɛ dinɔɔ gyae ke yela ɛ baala baɲ bɔɔ ne lɛɛ Wurubuarɛ nombia ɲan di ya nɛ, ke kyɛɛkee ba agyuenɲ na be kaa lɛɛ Kristo di keɲ ta tekaa yɛɛ nyi ɛ ka mo ɛ nɔɔ yako wɔ nombii daale ya. ² Nawolo nyi ɛ baala baɲ baa naa ɛ dinɔɔ kpaakpaa keɲ ɛ dana, na mena keɲ ɛ ne bu Wurubuarɛ nideli nɛ. ³ Na abɔɔ ɲan ɛ ka mo desina ɛ wose ɲgba nyeeya ke desina, na kɔba yayam abɔɔ kado na abɔɔ kpaakpaa nyiɲan kado ne gyae la ke yela ɛ ke yɛɛ kyeo ya. ⁴ Mɔna ɛ yela ɛ dinɔɔ gbagba keɲ ka lese ɛ kyeo wola. Keɲ yɛna konɔɔ kenyiɲ na wose keyɔkɔse. Kei yɛna kyeo keɲ ke bɛɛ wɔlɛɛ ya te kɛɛ gyoo Wurubuarɛ sia mɔ. ⁵ Nawolo nyi mena te gyaɲgba ala baɲ bɔɔ mo be loo pou gyakaa Wurubuarɛ dɔɔ nɛ, moo

be dinɔɔ lese ba kyeo wola. Be yɔkɔse ba wose fa be baala. ⁶ Mena te alo ɲon bɛɛ baake e nyi Saara nɛ mɔ yɛɛwɔ. Ɔ nyii ɔ baale Aberaham dei te ɔ baake e nyi ɔ gbɛɲgyoo. Mena dɔɔ akpaa ε yɛɛ nombia kpaakpaa debaɲ kamase te ε te yee kolo ya na, emɛɛ mɔ ta bese ɔ bia.

⁷ Emɛɛ baala yalala mɔ, mena mɔ te akpaa emɛɛ na ε wɛɛla kyaa na kaboena nyi yaa wii be waraɲase na ε ke nyiɲ konɔɔ fa wɔ, nawolo nyi baɲ be dana don ɲgba emɛɛ ya. ε mo obuo fa wɔ nawolo nyi Wurubuare na mo ɔ bɛɛɛ keɲ boele wɔ ɲgba mena keɲ ɔ na mo boele ɲon nɛ. Akpaa ε yɛɛ mena na, kolo be gyae ke tɔ ε kefane gbɛɛ ya.

Nombia kpaakpaa keyɛɛ na ka diyem kena

⁸ Me nombii ɔtomante yena nyiaa, ε popou ε yɛɛ nɔɔdokolon. ε wii dɔɲa waraɲase na ε ke gyae ε tebia Kristotena baɲ mɔ, nawolo nyi ε yɛɛ balan dokolon. ε wii dɔɲa waraɲase, na ε ke yɔkɔse ε wose fa dɔɲa. ⁹ Akpaa ɲolo de yɛɛ neɲ nombiikum na, na mo dukum tɔ e kom ya. Akpaa ɲolo da tee neɲ na, nyaɲ na tee e tɔ kom ya. Mɔna nyaɲ sola Wurubuare wosefɛɛɛɛɛɛ fa e. Nawolo nyi kei dɔɔ te Wurubuare baake ɲon, na waa nyiɲ hiraa ɲon. ¹⁰ Nawolo nyi Wurubuare nombia aɲmaraseɲ see ɲan yakowɔ yenaɲ daale nyiaa,

“Akpaa ɲolo ne gyae nyi ɔ kekyaabii man
 ke de fa e na waa kyaa gyu siaman na,
 kenan ɲa kaboena nyi waa tina nombi-
 akumɛɛ
 keyɛɛ na akɛɛɛ nombia kekolosi yela.

11 Kaboena nyi ɔtenate dɛɛ wɔŋ ɔ wose
lee nombiakumɛɛ keyɛɛ man
na waa yɛɛ nombia kpaakpaa.

Kaboena nyi waa yase ɔ sia gyae wosefɛɛɛɛn
gbɛɛ
na waa sila ke.

12 Nawolo nyi Wurubuarɛ sia gyakaa balan ban
bɛɛ yɛɛ nombia kpaakpaa nɛ dɔɔ,
te deban kamase mɔ na ɔ ne nyii ba kefane.
Mɔna balan ban bɛɛ yɛɛ nombiakumɛɛ nɛ dɔɔ,
Wurubuarɛ na lese ɔ sia yela wɔ.”

13 Nyi akpaa ɛ ne yɛɛ kakyen lee ɛ konɔɔ man
nyi ɛ ke yɛɛ nombia kpaakpaa na, amɔte kyaa la
ken waa tale yɛɛ ŋon kolo kum? 14 Mɔna akpaa
ɛ naa diyem lee nombia kpaakpaa keyɛɛ dɔɔ na,
ɛmɛɛ na nyeebam. ɛ na yee denibalan ya, te ɛ
na yeli ɛ wɔɛ ke lɔ ŋon mɔ ya. 15 ɛ bu Yesu
Kristo nideli lee ɛ konɔɔse man, nawolo nyi ɔ yɛɛ
de Gbenjyoo e. ɛ dɔɔ ɛ wose dɔɔ ken nyi ŋolo
de bɔɔse ŋon nombii daale lee kpene ken dɔɔ te
ɛ loo gyakaa Yesu Kristo dɔɔ na, ɛ ke nyin tale
tiranɔɔ fa ɔtenate. Mɔna ɛ mo wose keyɔkɔse na
obuo tiranɔɔ fa ɔtenate. 16 ɛ mo wose keyɔkɔse
na obuo tira mena nombia ŋenan nɔɔ, na ke
yela ɛ konɔɔ man nombia ke doo ŋon kyɛɛkyɛɛ.
Akpaa ɛ yɛɛ mena na desɛn gyae ke kyan
balan ban bee kolosi nombiakumɛɛ lee ɛ dinɔɔ
kpaakpaa ken ɛ dana lee Kristo man nɛ. 17 Nyi
akpaa ke yɛɛ Wurubuarɛ kegyaebii ke nyi yaa
naa diyem lee nombia kpaakpaa keyɛɛ dɔɔ na,
ke dei kela ken ɛ kena diyem lee nombiakumɛɛ
keyɛɛ dɔɔ. 18 Nawolo nyi Yesu Kristo gbagba
ŋon dukum kamase be doo ɔ man ya nɛ, yen

dokolon te ɔ yenawɔ fa daa nombiakumεεyεera ken ɔ be gyae waa yen bela ya, na waa nyin mo daa benaa na Wurubuarε. Ba koo e, mɔna Wurubuarε tεεwɔ ɔ felin non dɔɔ gyuusuu e lee yen man. ¹⁹ Kenan wɔle na, Wurubuarε felin non yela ɔ gyuuwɔ ke gyɔ anokoare nombia nan dekpenkpen fa woya ban bɔɔ kyan wɔ tɔ deni nε. ²⁰ Mena woya kεwɔ yena balan ban leenan gyanɔba gyanɔba de naana Nowa deban ken, bɔɔ bεε ba te lεε Wurubuarε nombia nan di ya deban ken Nowa ne yae adakaa dinaa ken nε. Wurubuarε nyina konɔɔ fa wɔ nyi baa kyεεkee lee be nombiakumεε man mɔna be bεε. Balan kyomii baale ban be yaanɔle yεε balan gyanaara nε gyoo la adakaa dinaa ken man, te Wurubuarε lεε wɔ lee lon ken man. ²¹ Mena lon kei yεε yaa nɔba Wurubuarε lonkesɔ ken ne yeli dee nyin nyeedon nε. Wurubuarε lonkesɔ kei te yεε lon ken gyae ke faafo da ayimεε lee da wose man ya. Mɔna lonkesɔ kei nawolo nyi dεε sola Wurubuarε bo nyi waa faafo da ayimεε pou leki na waa fa daa dinɔɔ kpaakpaate. Kei nawolo nyi lee Yesu Kristo kefon lee yen man dɔɔ, te walan ne tale mo konɔɔ man nombia kpaakpaa nyinan kɔn Wurubuarε gyan. ²² Nenεε non Yesu Kristo te lam adido te ɔ kyaa Wurubuarε dunolon dɔɔ. Botɔɔ te ɔ ne di gyoori Wurubuarε kpilala, na kpene kamase ken ne di don adido botɔɔ nε dɔɔ.

4

ε kyaa fa Wurubuarε

¹ Kristo naa diyem tɛele kei dɔɔ. Mena dɔɔ ɛmɛɛ mɔ ɛ yela mena dinɔɔ kenan̄ ke doo ɛ man. Nawolo nyi akpaa ɲolo de naa diyem mena na, dukum bɛɛ tale di don̄ ɔ dɔɔ bela ya. ² Mena dɔɔ ɔtenate bɛɛ tekaa yela tɛele kei dɔɔ abɔɔ kumɛɛ kegyae ke di ɔ dɔɔ bela ya. Mɔna ɔ sia gyakaa bo nyi waa yɛɛ Wurubuarɛ kegyaebii deban̄ kamase. ³ Gyangba ken̄ na ɛ wɔlɛɛ ɛ deban̄ yɛɛ abɔɔ ɲan balan̄ ban̄ bɔɔ gyeɲ Wurubuarɛ ya ne yɛɛ nɛ. ɛ yɛɛ abɔɔ nkaran̄karan̄ ɲan ɛmɛɛ gbagba ne gyae nɛ bo. ɛ yɛɛ lookum nyɔɔ solon̄ dɛɛse te ɛ yɛɛ desɛɲ nombia kpu na banɛɛ ɔsom ɲan Wurubuarɛ ne kɔle nɛ. Tekaboe mena, ɛ tina mena abɔɔ ken̄a keyɛɛ yela. ⁴ Nɛnɛɛ te doo balan̄ ban̄ ba te yɛɛ Kristotenawɔ ya nɛ nɔɔ, ɲgba ɛmɛɛ na wɔ bɛɛ tekaa yɛɛ mena abɔɔ nkaran̄karan̄ ken̄a bom bela ya nɛ. Mena dɔɔ bɛɛ tee ɲon. ⁵ Mɔna kaboena nyi mena balan̄ benan̄ baa gyeɲ nyiaa, baa kaa seɲ Wurubuarɛ siaman na baa tira be nombia ɲan bɔɔ yɛɛ nɛ pou nɔɔ. Wurubuarɛ te desina ɔ wose nyi waa di balan̄ ban̄ be kyaa na be sia, na ban̄ bɔɔ yekee pou nɛ nombia. ⁶ Kei dɔɔ te Kristo gyuuwɔ kekolosi Wurubuarɛ nombia ɲan fa balan̄ ban̄ bɔɔ yekee nɛ. Yeɲ ken̄ bɔɔ yem nɛ yɛɛ kpene ken̄ Wurubuarɛ ba mo bu wɔ fɔɔ, ɲgba mena ken̄ waa bu walan̄ kamase fɔɔ nɛ. Mɔna Kristo kolosi ɔ nombia ɲan fa wɔ, na ba woya ke nyin̄ tale kaa kyaa Wurubuarɛ gyan̄ kekpaakekpaa.

⁷ Deban̄ ken̄ tɛele kei gyae ke gyu kɔ ɔto nɛ ta benaa. Mena dɔɔ ɛ yela ya agyueɲ ke doo ɲon kyɛkyɛɛ, na ɛ ke kyan̄ ɛ wose na ɛ ke nyin̄ tale fane fa Wurubuarɛ. ⁸ Kpene ken̄ kela ken̄a pou

yena nyi ε gyae dɔŋa nideli lee ε konɔɔse man. Nawolo nyi akpaa ε ne gyae dɔŋa na, ε ke tale mo nombiakumεε kyεε dɔŋa. ⁹ Ε yεε ηɔɔlale fa dɔŋa nideli keŋ ε na toroŋ ya. ¹⁰ Wurubuare faa ε man walaŋ kamase wa abɔɔ anefan ηan kpookpoo. Mena dɔɔ ε man walaŋ kamase waa keε keŋ ɔ be nyim ne dɔɔ nideli, na waa mo ke kyɔ ɔ tebia. ¹¹ Akpaa ηolo wui yena Wurubuare nombia ηan kekolosi na, kaboena nyi waa kolosi Wurubuare nombia bo. Akpaa ηolo wui yena balan kasom na, waa mo doŋ keŋ Wurubuare be fa e ne mo som nideli. Akpaa ε yεε mena na gyae ke yela balan ke ta Yesu Kristo dɔɔ lese Wurubuare yele nombia pou man. Nɔn Yesu kaboela na gyoorobiiri na doŋ pou kekpaakekpaa. Amen.

Diyem keŋ doo Kristo kesila man

¹² Me tebia kpaakpaa, ε na yeli kayeyεε keŋ ε na yeyεε ne ke yεε ηon gyakolon ηgba kolo wɔle daale ne yεena ηon ne ya. Nawolo nyi mena kayeyεε kei ne keεse ηon bo keε nyi ε seŋεε keŋkeŋ ε keleεdi man. ¹³ Mɔna ε yela ke yεε ηon gyon nyi ε ne naa diyem keŋ Kristo mɔ be naa ne. Nawolo nyi kei ne gyae la ke yela ke yεε ηon gyon nideli deban keŋ waa kaa lese ɔ gyoorobiiri keŋ debɔɔ ne. ¹⁴ Akpaa balan na tee ηon lee keŋ ε silana Yesu Kristo dɔɔ na, emεε na nyeebam. Nawolo nyi kei nawola la nyi Wurubuare felin ηon ɔ dana gyoorobiiri ne doo ε man. ¹⁵ Ε na yeli baa naase ε man ηolo diyem nyi ɔ yεε awudiini e yaa ηmεεlate yaa nombiakumεεyεere, yaa ηgba walaŋ ηon ɔ na mo ɔ nɔɔ do balan nombia man ne ya. ¹⁶ Akpaa nyi n yεε Kristo baale e dɔɔ te

bɛɛ naase nenɔ diyem na, na yeli ke yɛɛ nenɔ desɛnɔ ya. Mɔna fa Wurubuare karanɔ nyi Kristo yeke kenɔ gyakaa nyanɔ mɔ dɔɔ.

¹⁷ Debanɔ te lii kenɔ Wurubuare waa di balanɔ nombia. Ɔ nombia kedi kenanɔ gyae ke fiasɛɛ bo lee Kristotena dɔɔ. Te akpaa waa fiasɛɛ bo lee daa Kristotena dɔɔ na, kenanɔ na wonɔ ne gyae la ke kɔnɔ balanɔ banɔ bɔɔ ne lɛɛ Wurubuare nombia nyanɔ di ya ne dɔɔ? ¹⁸ Wurubuare nombia anɔmarasenɔ see nyanɔ yakowɔ yenanɔ daale nyiaa, “Akpaa nyi dana donɔ nyi baa lɛɛ balanɔ banɔ be gbɛnenɔ tenɛɛ Wurubuare siaman ne nyee na, kenanɔ na wonɔ ne gyae la ke kɔnɔ balanɔ banɔ bɔɔ gyenɔ Wurubuare ya ne, na nombiakumɛɛyɛɛra dɔɔ?”

¹⁹ Mena dɔɔ balanɔ banɔ bɛɛ naa diyem lee Wurubuare kegyaebii man ne, kaboena nyi baa mo ba wose do Wurubuare nɔn ɔ ne yɛɛ kpene kamase ne nyinɔmaa man, na baa kyanɔ be nombia kpaakpaa keyɛɛ kenɔ man nideli. Nawolo nyi kpene kenɔ Wurubuare de yako nyi waa yɛɛ na, kenɔ te ɔ ne yɛɛ.

5

Pita kekolosi fa kegyiise na tewulɛ

¹ Me dana nombii kenɔ mɛɛ gyae maa mo see ɛmɛɛ Kristotena kegyiise banɔ siaman. Manɔ mɔ me yɛɛ Kristotena kegyia e nɔgba ɛmɛɛ ne. Me naa mena kenɔ Kristo be naa diyem ne na me sia, te manɔ mɔ maa nyinɔ dekyae kpu na e ɔ gyoorobiiri kenɔ man debanɔ kenɔ waa bese kɔnɔ

ne. ² Mee waase non bo nyiaa, e kee balan ban Wurubuaere ba mo wo do e nyinmaa man ne doo nideli, ngba mena ken namensekeelere ne kee o namense doo ne. E na yeli ke yee ngba bee nere non bo ya, mona e yela ka lee emee gbagba e konoo man ngba mena ken Wurubuaere ne gyae nyi yaa yee ne. E na yee ngba e ne yee ke bo mo gyae koba ne ya, mona e yee ke ngba ken e ne gyae nyi e ka som Wurubuaere nideli doo. ³ E na nere balan ban Wurubuaere ba mo wo do e nyinmaa man nyi yaa kee be doo ne ya, mona e yela e nombia nan e ne yee ne ke gyoo wo loo na baa kasee na. ⁴ Akpaa e yee mena na wee ken Yesu Kristo non o yee namensekeelere kegyia e ne de kaa bee lee na, kpene ken waa mo to non kom ne be gyae ke wolee korakora ya.

⁵ Emee alebia na tewulee mo, mena ke te kaboena nyi yaa yokose e wose fa kegyiise ban. E popou e yokose e wose fa donja, nawolo nyi Wurubuaere nombia anmarasen see nan yakowo yenan daale nyiaa,

“Wurubuaere na sen tia balan ban
bee gyina ba wose adido ne,
mona o na mo o beree boele ban
bee yokose ba wose ne.”

⁶ Mena doo e yokose e wose na e ka mo e wose do Wurubuaere non o yee don pou Gbenjyoo e ne tee, na waa gyina non adido o deban kpaakpaate ken man. ⁷ E mo e nombia nan ne takaa non ne pou see Wurubuaere siaman, nawolo nyi o na gyuen e wose man.

⁸ E yela ya agyuen ke doo non kyekyee na e ke doo e wose doo. Nawolo nyi e kolare obonsam

ηον δσηεε ρ ne kili ηγβα wonembu kum ne, ken ρ ne gyae ηolo waa kyan tao. ⁹ Ε sen kenken ε keledi man na ε ke to e gbεε. Ε toose nyi ε tebia Kristotena ban be kyaa teele kei doo pou ne mo ne naa diyem mena. ¹⁰ Mōna akpaa ε naa diyem deban kyomii na, Wurubuarε gbagba waa yela ε ka bese sen nideli. Waa do ηon kakyen na ε ka sen kenken. Non yena berεε pou nyee. Non baake na ηon nyi yaa ta Kristo doo na ε ke nyin ρ gyoorobiiri ken kyaa kekpaakekpaa ne. ¹¹ Ε yela δεε lese Wurubuarε yele nawolo nyi ηon te don pou yεε ρ wui kekpaakekpaa Amen.

¹² Silase kyoo na man te me ηmarase mena tone kei. Ma gyen nyi ρ yεε Kristo walan kpaakpaate e ken dekara be doo ρ man ya. Mεε ηmarase tonebii kei bo maa mo do ηon kakyen, te mεε gyae ε ka gyen nyi Wurubuarε berεε ken ρ ba mo boele daa ne te yεε dekara ya, mena doo ε sen ke man nideli.

¹³ De tebia Kristotena ban be kyaa Babilon donoo man ne na do ηon noo. Wurubuarε lese na ban mo ηgba mena ken ρ ba lese ηon ne. Mena ke te me bu Maake mo na do ηon noo. ¹⁴ Ε mo Kristo kegyae ken pukaa dōna do dōna noo. Wurubuarε waa fa emεε ban pou emεε na Kristo be yεε noodokolon ne wosefεeren.

**WURUBURE NOMBIA KPAAKPAA
NŌŌKEBAKESEE WŌLE
Delo: WURUBURE NOMBIA KPAAKPAA
NŌŌKEBAKESEE WŌLE New Testament**

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Delo

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

80e9f745-c10c-5e3f-94bb-9d65aa1a1b11